

1. Algemeen

- 1.1 Deze algemene voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen, offertes en overeenkomsten waarbij HOBBIT IMAGING SOLUTIONS verder te noemen HOBBIT, diensten en producten, zoals onder meer omschreven in deze algemene voorwaarden, verstrekt ten behoeve van Opdrachtgever.
- 1.2 Alle aanbiedingen en offertes zijn geheel vrijblijvend en zijn 30 dagen geldig, tenzij anders aangegeven en tenzij de aanbieding of offerte vóór de aanvaarding wordt herroepen.
- 1.3 De Overeenkomst tussen HOBBIT en Opdrachtgever wordt gevormd door deze algemene voorwaarden en eventuele aanvullende schriftelijke afspraken zoals opdrachtbevestigingen en aanvullende overeenkomsten, welke gezamenlijk de volledige weergave van de rechten en verplichtingen van partijen bevatten (verder "Overeenkomst") en in de plaats treden van alle voorafgaande schriftelijke en mondelinge voorstellen, mededelingen en eventuele correspondentie.
- 1.4 Het uitbrengen van een offerte en de aanvaarding van de opdracht geschiedt op basis van door de Opdrachtgever verstrekte informatie. De Opdrachtgever staat ervoor in, dat hij daarbij alle relevante en essentiële aan hem bekende informatie heeft verstrekt. Mocht na de aanvang van de Overeenkomst nieuwe relevante en/of essentiële informatie aan de Opdrachtgever ter kennis komen dan zal de Opdrachtgever deze onverwijld aan HOBBIT verstrekken en voorts zal Opdrachtgever alle voor de uitvoering van de Overeenkomst benodigde medewerking verlenen. HOBBIT zal bij de door haar te verrichten leveranties en uit te voeren werkzaamheden de zorg van een goed opdrachtnemer in acht nemen.
- 1.5 Afwijkingen van deze algemene voorwaarden en/of de Overeenkomst zijn slechts geldig indien deze uitdrukkelijk schriftelijk zijn overeengekomen. Toepasselijkheid van eventuele inkoop- of andere voorwaarden van Opdrachtgever wordt hierbij uitdrukkelijk van de hand gewezen.
- 1.6 In deze algemene voorwaarden worden de volgende definities met een beginhoofdletter gehanteerd:
 - 1.6.1 **Programmatuur:** de door HOBBIT geleverde computerprogrammatuur als aangeduid in deze Overeenkomst, alsmede nieuwe Releases en Versies van de computerprogrammatuur.
 - 1.6.2 **Maatwerk:** door HOBBIT vervaardigde Maatwerkprogrammatuur en/of Maatwerk aanpassingen op de computerprogrammatuur.
 - 1.6.3 **Release:** een gewijzigde Versie van de computerprogrammatuur waarin eventuele fouten zijn hersteld en/of waarvan de werking is verbeterd.
 - 1.6.4 **Versie:** een gewijzigde en/of verbeterde Versie van de computerprogrammatuur waardoor de functionaliteit daarvan wordt vergroot.
 - 1.6.5 **Toepassing(en):** met behulp van de computerprogrammatuur vervaardigde c.q. gegenereerde nieuwe, andere computerprogrammatuur.
 - 1.6.6 **Internet-dienst(en):** de door of via HOBBIT aan Opdrachtgever geleverde dienst(en) waarbij ofwel informatie elektronisch kan worden geraadpleegd en elektronische berichten kunnen worden uitgewisseld met behulp van door of via HOBBIT geleverde computerprogrammatuur dan wel waarmee de elektronische raadpleging en berichtenuitwisseling bij Opdrachtgever ondersteund en/of verbeterd wordt.

- 1.6.7 **Informatiseringsadvies:** andere dan de onder 1.6.1 t/m 1.6.6 genoemde diensten gericht op de automatisering en informatisering bij de Opdrachtgever.
- 1.6.8 **Facilitair beheer:** het (op afstand) onderhouden en beheren van de automatisering en informatisering van Opdrachtgever.
- 1.6.9 **Apparatuur:** de door of via HOBBIT aan Opdrachtgever geleverde computerapparatuur of randapparatuur.
- 1.6.10 **Documentatie:** alle handleidingen, beschrijvingen, cursusmaterialen, modellen, methodieken en overige geleverde zaken die door of via HOBBIT worden meegeleverd met de door of via HOBBIT te leveren producten en diensten.
- 1.7 **Opdrachtgever:** de natuurlijke of rechtspersoon met wie de overeenkomst tot levering van producten en diensten van HOBBIT wordt gesloten

2. Aanvang van de overeenkomst

- 2.1. Een overeenkomst komt tot stand op de dag dat aan de volgende voorwaarden is voldaan: het offerte- of contractformulier is ingevuld en ondertekend door Opdrachtgever, ontvangen en geaccepteerd door HOBBIT. Opdrachtgever heeft zich daarbij akkoord verklaard met de toepasselijkheid van deze algemene voorwaarden, welke hem voor ondertekening ter hand zijn gesteld.

3. Prijs en betaling

- 3.1 Alle prijzen zijn in Euro's en exclusief omzetbelasting (BTW) en andere heffingen welke van overheidswege worden opgelegd.
- 3.2 In geval van een overeenkomst waarin sprake is van door Opdrachtgever te betalen periodiek vervallende bedragen, geldt dat HOBBIT gerechtigd is door middel van een schriftelijke kennisgeving op een termijn van tenminste drie maanden de geldende prijzen en tarieven aan te passen.
- 3.3 De verschuldigde kosten worden, afhankelijk van de termijn waarvoor de overeenkomst is aangegaan, bij vooruitbetaling in rekening gebracht, en dienen per kwartaal vooraf te worden voldaan per automatische incasso of factuur, zo niet dan behoudt HOBBIT het recht de prestatie (tijdelijk) stil te leggen. De vergoeding voor andere kosten worden maandelijks vooraf geïncasseerd.
- 3.4 HOBBIT stuurt Opdrachtgever per betalingstermijn een factuur voor de kosten die samenhangen met de overeenkomst.
- 3.5 HOBBIT is in alle gevallen gerechtigd de overeengekomen prijzen en tarieven door middel van een schriftelijke kennisgeving aan Opdrachtgever aan te passen voor prestaties die, volgens de desbetreffende planning c.q. volgens de overeenkomst, zullen worden geleverd op een tijdstip dat tenminste drie maanden na de datum van deze kennisgeving ligt.
- 3.6 Indien Opdrachtgever niet akkoord wenst te gaan met een door HOBBIT kenbaar gemaakte aanpassing van prijzen en tarieven als bedoeld in artikel 3.2, is Opdrachtgever gerechtigd binnen zeven werkdagen na de in die artikelen bedoelde kennisgeving de overeenkomst schriftelijk op te zeggen tegen de in de kennisgeving van HOBBIT ge-

noemde datum waarop de prijs- of tariefsaanpassing in werking zou treden dan wel de overeenkomst te annuleren.

- 3.7 Alle facturen zullen door Opdrachtgever worden betaald overeenkomstig de op de factuur vermelde betalings-condities. Bij gebreke van specifieke condities zal Opdrachtgever binnen dertig dagen na factuurdatum betalen.
- 3.8 Indien Opdrachtgever de verschuldigde bedragen niet binnen de overeengekomen termijn betaalt, zal Opdrachtgever, zonder dat enige ingebrekestelling nodig is, over het openstaande bedrag de wettelijke rente verschuldigd zijn. Indien Opdrachtgever na ingebrekestelling nalatig blijft de vordering te voldoen, kan de vordering uit handen worden gegeven, in welk geval Opdrachtgever naast het alsdan verschuldigde totale bedrag tevens gehouden zal zijn tot volledige vergoeding van buitengerechtelijke en gerechtelijke kosten, waaronder alle kosten berekend door externe deskundigen naast de in rechte vastgestelde kosten, verband houdende met de inning van deze vordering of van rechtsuitoefening anderszins, waarvan de hoogte wordt bepaald op minimaal 15% van het totale bedrag.
- 3.9 Betaling van de verschuldigde kosten kan plaats vinden door middel van een maandelijks automatische incasso, waartoe Opdrachtgever bij aanvang van de overeenkomst of later heeft gemachtigd. In geval van automatische incasso dient Opdrachtgever zorg te dragen voor voldoende saldo op zijn rekening.
- 3.10 Opdrachtgever is in verzuim vanaf het tijdstip waarop de verschuldigde vergoeding door toedoen van Opdrachtgever niet kan worden geïncasseerd of niet aan HOBBIT is voldaan.
- 3.11 Indien verschuldigde bedragen door toedoen van Opdrachtgever niet kunnen worden geïncasseerd of niet worden ontvangen, brengt HOBBIT een vertragingsrente in rekening die gelijk is aan de wettelijke rente, welke verschuldigd zal zijn vanaf het moment dat Opdrachtgever in verzuim is tot aan het moment van incassering.
- 3.12 Indien abusievelijk een hoger bedrag geïncasseerd wordt, dan dient HOBBIT het teveel geïncasseerde bedrag op eerste verzoek van Opdrachtgever onverwijld aan Opdrachtgever te storeren. Een en ander vermeerderd met wettelijke rente vanaf de dag van incassering tot aan die waarop bedoeld bedrag zal worden gestorneerd.
- 3.13 HOBBIT heeft het recht geleverde producten en diensten (tijdelijk) buiten gebruik te stellen en/of het gebruik ervan te beperken indien Opdrachtgever ter zake van de overeenkomst een verplichting jegens HOBBIT niet nakomt dan wel in strijd handelt met deze Algemene Voorwaarden. HOBBIT zal Opdrachtgever hiervan te voren in kennis stellen, tenzij zulks in redelijkheid niet van HOBBIT kan worden verlangd. De verplichting tot betaling van de verschuldigde bedragen blijft ook tijdens de buitengebruikstelling bestaan.
- 3.14 Tot indienststelling wordt weer overgegaan indien Opdrachtgever binnen een door HOBBIT gestelde termijn zijn verplichtingen is nagekomen en een

ter zake vastgesteld bedrag voor herindienststelling heeft voldaan.

4. Duur en beëindiging overeenkomsten

- 4.1. Overeenkomsten kunnen uitsluitend tegen het einde van een kalendermaand en na het verstrijken van de, in de opdrachtbevestiging opgenomen minimumduur, schriftelijk worden opgezegd, met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden.
- 4.2. HOBBIT kan de overeenkomst met onmiddellijke ingang beëindigen indien Opdrachtgever een of meer van zijn verplichtingen jegens HOBBIT niet, niet behoorlijk of niet volledig voldoet of daarmee in strijd handelt.
- 4.3. HOBBIT heeft het recht de overeenkomst zonder ingebrekestelling of gerechtelijke tussenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen indien Opdrachtgever in staat van faillissement is verklaard, surseance van betaling heeft aangevraagd of verkregen of anderszins het vrije beheer of zijn vermogen heeft verloren. Opdrachtgever heeft alsdan geen recht op enige schadevergoeding.
- 4.4. Partijen kunnen de Overeenkomst voortijdig eenzijdig beëindigen, indien een van hen van mening is dat de opdrachtuitvoering niet meer kan plaatshebben conform de Overeenkomst en eventuele latere additionele opdrachtspecificaties. Dit dient gemotiveerd en schriftelijk aan de wederpartij te worden bekend gemaakt. HOBBIT mag van haar bevoegdheid tot voortijdige beëindiging gebruik maken als ten gevolge van niet aan haar toerekenbare factoren, voltooiing van de opdracht in redelijkheid niet kan worden gevergd.
- 4.5. Indien tot voortijdige beëindiging is overgegaan door de Opdrachtgever, heeft HOBBIT recht op compensatie vanwege ontstaan bezettingsverlies. Bij bepaling van de omvang van het bezettingsverlies wordt het tot dan toe gemiddelde declaratiebedrag per jaar als uitgangspunt gehanteerd.
- 4.6. HOBBIT behoudt in geval van voortijdige beëindiging of in geval van ontbinding aanspraak op betaling van de declaraties voor tot dan toe verrichte werkzaamheden, geleverde Programmatuur, Maatwerk of Apparatuur. In geval van voortijdige beëindiging of ontbinding van de Overeenkomst zullen eventuele vooruit betaalde bedragen of onderhoudsvergoedingen niet worden gerestitueerd en vervalt ieder recht op gebruik van de Programmatuur en Maatwerk. Opdrachtgever is in geval van beëindiging of ontbinding van de Overeenkomst verplicht alle in haar bezit zijnde exemplaren van de Programmatuur en Maatwerk aan HOBBIT te retourneren dan wel te vernietigen en ten genoegen van HOBBIT hiervan bewijs te leveren.

5. Levering en leveringstijd

- 5.1. Alle door HOBBIT aangegeven (leverings)termijnen zijn naar beste weten vastgesteld en zullen zoveel mogelijk in acht worden genomen. HOBBIT is echter niet gebonden aan (leverings)termijnen die vanwege omstandigheden die zich na het aangaan van de Overeenkomst hebben voorgedaan, niet

meer gehaald kunnen worden. In geval van overschrijding van leveringstermijnen is HOBBIT niet aansprakelijk voor de daardoor ontstane schade, tenzij de overschrijding is te wijten aan opzet of grove schuld van HOBBIT. In het geval van een (dreigende) overschrijding van een (leverings)termijn zullen partijen zo spoedig mogelijk in overleg treden, teneinde passende maatregelen te nemen.

- 5.2. Tenzij anders overeengekomen draagt HOBBIT zorg voor aflevering van de in de Overeenkomst genoemde Programmatuur en is Opdrachtgever verantwoordelijk voor de installatie op de daarvoor bestemde dan wel in deze Overeenkomst aangegeven Apparatuur en voor de implementatie van de Programmatuur.
- 5.3. Indien overschrijding van de afgesproken levertijd dreigt zal dit zo spoedig mogelijk worden medegedeeld. In geval van overmacht aan de zijde van HOBBIT zal de termijn worden verlengd met de termijn van die overmacht. Excessieve overschrijding van de levertijd kan beschouwd worden als een grond tot ontbinding van de overeenkomst. Bij aanvraag en registratie van een domein dient rekening gehouden te worden met een doorlooptijd van enkele weken.

6. Vertrouwelijke informatie en niet-overname beding

- 6.1 Elk van partijen staat er voor in dat alle voor en na het aangaan van de overeenkomst van de andere partij ontvangen informatie van vertrouwelijke aard geheim zal blijven. Informatie zal in ieder geval als vertrouwelijk worden beschouwd indien deze door een der partijen als zodanig is aangegeuid.
- 6.2 Elk van partijen zal gedurende de looptijd van de overeenkomst alsmede één jaar na beëindiging daarvan slechts nadat goed zakelijk overleg met de andere partij heeft plaatsgehad, medewerkers van de andere partij die betrokken zijn geweest bij de uitvoering van de overeenkomst, in dienst nemen dan wel anderszins, direct of indirect, voor zich laten werken.

7. Voorbehoud van eigendom en rechten

- 7.1. Alle aan Opdrachtgever geleverde zaken blijven eigendom van HOBBIT, totdat alle bedragen die Opdrachtgever verschuldigd is voor de krachtens de overeenkomst geleverde of te leveren zaken of verrichtte of te verrichten werkzaamheden, alsmede de bedragen bedoeld in artikel 11, waaronder begrepen rente en kosten van invordering, volledig aan HOBBIT zijn voldaan.
- 7.2. Rechten worden aan Opdrachtgever steeds verleend of, in het voorkomend geval, overgedragen onder de voorwaarde dat Opdrachtgever de daarvoor overeengekomen vergoedingen tijdig en volledig betaalt.

8. Risico

- 8.1. Het risico van verlies of beschadiging van de zaken die voorwerp van de overeenkomst zijn, gaat op Opdrachtgever over op het moment waarop deze

in de feitelijke beschikkingsmacht van Opdrachtgever of van een door Opdrachtgever gebruikte hulppersoon zijn gebracht.

9. Rechten van intellectuele of industriële eigendom

- 9.1. Alle rechten van intellectuele of industriële eigendom op alle krachtens de overeenkomst ontwikkelde of ter beschikking gestelde programmatuur, Apparatuur of andere materialen zoals analyses, ontwerpen, Documentatie, rapporten, offertes, alsmede voorbereidend materiaal daarvan, berusten uitsluitend bij HOBBIT of diens licentiegevers. Opdrachtgever verkrijgt uitsluitend de gebruiksrechten en bevoegdheden die bij deze voorwaarden of anderszins uitdrukkelijk worden toegekend en voor het overige zal hij de programmatuur of andere materialen niet verveelvoudigen of daarvan kopieën vervaardigen.
- 9.2. Opdrachtgever is ermee bekend dat de ter beschikking gestelde programmatuur, Apparatuur en andere materialen vertrouwelijke informatie en bedrijfsgeheimen van HOBBIT of diens licentiegevers bevatten. Opdrachtgever verbindt zich, onverminderd het bepaalde in artikel 6, deze programmatuur, Apparatuur en materialen geheim te houden, niet aan derden bekend te maken of in gebruik te geven en slechts te gebruiken voor het doel waarvoor deze hem ter beschikking zijn gesteld. Onder derden worden ook begrepen alle personen werkzaam in de organisatie van Opdrachtgever die niet noodzakelijkerwijs de programmatuur, Apparatuur en/of andere materialen behoeven te gebruiken.
- 9.3. Het is Opdrachtgever niet toegestaan enige aanduiding omtrent auteursrechten, merken, handelsnamen of andere rechten van intellectuele of industriële eigendom uit de programmatuur, Apparatuur of materialen te verwijderen of te wijzigen, daaronder begrepen aanduidingen omtrent het vertrouwelijk karakter en geheimhouding van de programmatuur.
- 9.4. Het is HOBBIT toegestaan technische maatregelen te nemen ter bescherming van de programmatuur. Indien HOBBIT door middel van technische bescherming de programmatuur heeft beveiligd, is het Opdrachtgever niet toegestaan deze beveiliging te verwijderen of te ontwijken. Indien de beveiligingsmaatregelen tot gevolg hebben dat Opdrachtgever niet in staat is een reservekopie van de programmatuur te maken, zal HOBBIT op verzoek van Opdrachtgever een reservekopie van de programmatuur aan Opdrachtgever ter beschikking stellen.
- 9.5. Behoudens het geval dat HOBBIT een reservekopie van de programmatuur aan Opdrachtgever ter beschikking stelt, heeft Opdrachtgever het recht één reservekopie van de programmatuur aan te houden. Onder reservekopie wordt in deze Algemene Voorwaarden verstaan: een stoffelijk voorwerp waarop de programmatuur is vastgelegd, uitsluitend ter vervanging van het oorspronkelijke exemplaar van de programmatuur in geval van onvrijwillig bezitsverlies of beschadiging.

- 9.6. De reservekopie dient een identieke kopie te zijn en steeds te zijn voorzien van dezelfde labels en indicaties als het oorspronkelijke exemplaar.
- 9.7. Indien Opdrachtgever programmatuur ontwikkelt of een derde voor hem programmatuur ontwikkelt dan wel als Opdrachtgever het voornemen heeft dit te doen en hij in verband met de interoperabiliteit van de te ontwikkelen programmatuur en de aan hem door HOBBIT ter beschikking gestelde programmatuur informatie nodig heeft om deze interoperabiliteit te bewerkstelligen, zal Opdrachtgever HOBBIT schriftelijk en gespecificeerd verzoeken om de benodigde informatie. HOBBIT zal alsdan binnen redelijke termijn mededelen of Opdrachtgever de beschikking kan krijgen over de verlangde informatie en op welke voorwaarden, waaronder mede begrepen financiële voorwaarden en voorwaarden betreffende de door Opdrachtgever eventueel in te schakelen derden. Onder interoperabiliteit wordt in deze Algemene Voorwaarden verstaan: het vermogen van programmatuur om informatie met andere componenten van een computersysteem en/of programmatuur uit te wisselen en door middel van deze informatie te communiceren.
- 9.8. Waar in deze Algemene Voorwaarden sprake is van rechten of verplichtingen met betrekking tot fouten, wordt onder fouten verstaan het niet voldoen aan de door HOBBIT schriftelijk kenbaar gemaakte functionele specificaties en, ingeval van het ontwikkelen van maatwerkprogrammatuur, aan de uitdrukkelijk overeengekomen functionele specificaties. Van een fout is alleen sprake indien deze kan worden aangetoond en kan worden gereproduceerd. Opdrachtgever is gehouden van fouten onverwijld melding aan HOBBIT te maken.
- 9.9. HOBBIT zal Opdrachtgever vrijwaren tegen elke rechtsvordering welke gebaseerd is op de bewering dat door HOBBIT zelf ontwikkelde programmatuur, Apparatuur of materialen inbreuk maken op een in Nederland geldend recht van intellectuele of industriële eigendom, onder de voorwaarde dat Opdrachtgever HOBBIT onverwijld schriftelijk informeert over het bestaan en de inhoud van de rechtsvordering en de afhandeling van de zaak, waaronder het treffen van eventuele schikkingen, geheel overlaet aan HOBBIT. Opdrachtgever zal daartoe de nodige volmachten, informatie en medewerking aan HOBBIT verlenen om zich, zo nodig in naam van Opdrachtgever, tegen deze rechtsvorderingen te verweren. Deze verplichting tot vrijwaring vervalt indien en voor zover de betreffende inbreuk verband houdt met wijzigingen die Opdrachtgever in de programmatuur, Apparatuur of materialen heeft aangebracht of door derden heeft laten aanbrengen.
- 9.10. Indien in rechte onherroepelijk vast staat dat de door HOBBIT zelf ontwikkelde programmatuur, Apparatuur of materialen inbreuk maken op enig aan een derde toebehorend recht van intellectuele of industriële eigendom of indien naar het oordeel van HOBBIT een gerede kans bestaat dat een zodanige inbreuk zich voordoet, zal HOBBIT het geleverde tegen creditering van de verwervingskosten onder aftrek van een redelijke gebruiksvergoeding terugnemen, of zorgdragen dat de Opdrachtgever het geleverde, of functioneel gelijkwaardige andere programmatuur, Apparatuur of materialen, ongestoord kan blijven gebruiken. Iedere andere of verdergaande aansprakelijkheid of vrijwaringsverplichting van HOBBIT wegens schending van rechten van intellectuele of industriële eigendom van derden is uitgesloten, daaronder begrepen aansprakelijkheid en vrijwaringsverplichtingen van HOBBIT voor inbreuken die veroorzaakt worden door het gebruik van de geleverde Apparatuur, programmatuur en/of materialen in een niet door HOBBIT gemodificeerde vorm, in samenhang met niet door HOBBIT geleverde of verstrekte zaken of programmatuur of op een andere wijze dan waarvoor de Apparatuur, programmatuur en/of materialen is ontwikkeld of bestemd.
- 9.11. Opdrachtgever staat ervoor in dat geen rechten van derden zich verzetten tegen beschikbaarstelling aan HOBBIT van Apparatuur, programmatuur of materialen met het doel van gebruik of bewerking en Opdrachtgever zal HOBBIT vrijwaren tegen elke actie welke is gebaseerd op de bewering dat zodanig beschikbaar stellen, gebruik of bewerken inbreuk maakt op enig recht van derden.
- 10. Medewerking door Opdrachtgever**
- 10.1. Opdrachtgever zal HOBBIT steeds tijdig alle voor een behoorlijke uitvoering van de overeenkomst nuttige en noodzakelijke gegevens of inlichtingen verschaffen en alle medewerking verlenen.
- 10.2. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik en de toepassing in zijn organisatie van de Apparatuur, programmatuur en van de door HOBBIT te verlenen diensten alsmede voor de controle- en beveiligingsprocedures en een adequaat systeembeheer. Onder adequaat systeembeheer wordt onder andere begrepen de zorg voor het storingsvrij laten werken van de Apparatuur en het (laten) maken van dagelijkse backup's van de gegevensbestanden.
- 10.3. Indien is overeengekomen dat Opdrachtgever programmatuur, materialen of gegevens op informatiedragers ter beschikking zal stellen, zullen deze voldoen aan de voor het uitvoeren van de werkzaamheden noodzakelijke specificaties.
- 10.4. Indien voor de uitvoering van de overeenkomst noodzakelijke gegevens niet, niet tijdig of niet overeenkomstig de afspraken ter beschikking van HOBBIT staan of indien Opdrachtgever op andere wijze niet aan zijn verplichtingen voldoet, heeft HOBBIT in ieder geval het recht op opschorting van de uitvoering van de overeenkomst en heeft hij het recht om de daardoor ontstane kosten volgens zijn gebruikelijke tarieven in rekening te brengen.
- 10.5. Ingeval medewerkers van HOBBIT op de locatie van Opdrachtgever werkzaamheden verrichten, zal Opdrachtgever kosteloos voor de door die medewerkers in redelijkheid gewenste faciliteiten, zoals (indien van toepassing) een werkruimte met telecommunicatiefaciliteiten etc. zorgdragen. Op-

drachtgever zal HOBBIT vrijwaren voor aanspraken van derden, medewerkers van HOBBIT daaronder begrepen, die in verband met de uitvoering van de overeenkomst schade lijden welke het gevolg is van het handelen of het nalaten van Opdrachtgever of van onveilige situaties in diens organisatie.

11. Beëindiging

- 11.1. Aan elk der partijen komt de bevoegdheid tot ontbinding van de overeenkomst slechts toe indien de andere partij, na een deugdelijke en zo gedetailleerd mogelijke schriftelijke ingebrekestelling waarbij een redelijke termijn gesteld wordt voor zuivering van de tekortkoming, toerekenbaar tekortschiet in de nakoming van wezenlijke verplichtingen ingevolge de overeenkomst.
- 11.2. Indien een overeenkomst welke naar zijn aard en inhoud niet door volbrenging eindigt, voor onbepaalde tijd is aangegaan, kan deze door elk der partijen na goed zakelijk overleg en onder opgave van redenen door schriftelijke opzegging worden beëindigd. Indien tussen partijen geen uitdrukkelijke opzegtermijn is overeengekomen, dient bij de opzegging een redelijke termijn in acht te worden genomen. Partijen zullen wegens opzegging nimmer tot enige schadevergoeding zijn gehouden.
- 11.3. HOBBIT kan de overeenkomst zonder ingebrekestelling en zonder rechterlijke tussenkomst door schriftelijke kennisgeving met onmiddellijke ingang geheel of gedeeltelijk beëindigen indien Opdrachtgever -al dan niet voorlopig- surséance van betaling wordt verleend, indien ten aanzien van Opdrachtgever faillissement wordt aangevraagd of indien zijn onderneming wordt geliquideerd of beëindigd anders dan ten behoeve van reconstructie of samenvoeging van ondernemingen. HOBBIT zal wegens deze beëindiging nimmer tot enige schadevergoeding zijn gehouden.
- 11.4. Indien Opdrachtgever op het moment van de ontbinding als bedoeld in artikel 11.1 reeds prestaties ter uitvoering van de overeenkomst heeft ontvangen, zullen deze prestaties en de daarmee samenhangende betalingsverplichting geen voorwerp van ongedaanmaking zijn, tenzij HOBBIT ten aanzien van die prestaties in verzuim is. Bedragen die HOBBIT vóór de ontbinding heeft gefactureerd in verband met hetgeen hij reeds ter uitvoering van de overeenkomst heeft verricht of geleverd, blijven met inachtneming van het in de vorige volzin bepaalde onverminderd verschuldigd en worden op het moment van de ontbinding direct opeisbaar.

12. Aansprakelijkheid

- 12.1. HOBBIT aanvaardt wettelijke verplichtingen tot schadevergoeding voor zover dat uit dit artikel 12 blijkt.
- 12.2. De totale aansprakelijkheid van HOBBIT wegens toerekenbare tekortkoming in de nakoming van de overeenkomst is beperkt tot vergoeding van directe schade tot maximaal het bedrag van de voor die overeenkomst bedongen prijs (excl. BTW). Indien de overeenkomst hoofdzakelijk een duurovereenkomst is met een looptijd van meer dan één jaar, wordt de bedongen prijs gesteld op het totaal van de vergoedingen (excl. BTW) bedongen voor één jaar. In geen geval zal de totale vergoeding voor directe schade echter meer bedragen dan € 500.000.
- 12.3. Onder directe schade wordt uitsluitend verstaan:
- de redelijke kosten die Opdrachtgever zou moeten maken om de prestatie van HOBBIT aan de overeenkomst te laten beantwoorden. Deze schade wordt echter niet vergoed indien Opdrachtgever de overeenkomst heeft ontbonden;
 - de kosten die Opdrachtgever heeft gemaakt voor het noodgedwongen langer operationeel houden van zijn oude systeem of systemen en daarmee samenhangende voorzieningen doordat HOBBIT op een voor hem bindende leverdatum niet heeft geleverd, verminderd met eventuele besparingen die het gevolg zijn van de vertraagde levering;
 - redelijke kosten, gemaakt ter vaststelling van de oorzaak en de omvang van de schade, voor zover de vaststelling betrekking heeft op directe schade in de zin van deze voorwaarden;
 - redelijke kosten, gemaakt ter voorkoming of beperking van schade, voor zover Opdrachtgever aantoont dat deze kosten hebben geleid tot beperking van directe schade in de zin van deze voorwaarden.
- 12.4. De totale aansprakelijkheid van HOBBIT voor schade door dood of lichamelijk letsel of voor materiële beschadiging van zaken zal in geen geval meer bedragen dan € 1.000.000,00 per gebeurtenis, waarbij een reeks van samenhangende gebeurtenissen geldt als één gebeurtenis.
- 12.5. Aansprakelijkheid van HOBBIT voor indirecte schade, daaronder begrepen gevolgschade, gederfde winst, gemiste besparingen en schade door bedrijfsstagnatie, is uitgesloten.
- 12.6. Buiten de in artikel 12.2 en 12.3 genoemde gevallen rust op HOBBIT geen enkele aansprakelijkheid voor schadevergoeding, ongeacht de grond waarop een actie tot schadevergoeding zou worden gebaseerd.
- 12.7. De aansprakelijkheid van HOBBIT wegens toerekenbare tekortkoming in de nakoming van een overeenkomst ontstaat slechts indien Opdrachtgever HOBBIT onverwijld en deugdelijk schriftelijk in gebreke stelt, stellende daarbij een redelijke termijn ter zuivering van de tekortkoming, en HOBBIT ook na die termijn toerekenbaar in de nakoming van zijn verplichtingen tekort blijft schieten. De ingebrekestelling dient een zo gedetailleerd mogelijke omschrijving van de tekortkoming te bevatten, zodat HOBBIT in staat is adequaat te reageren.
- 12.8. Voorwaarde voor het ontstaan van enig recht op schadevergoeding is steeds dat Opdrachtgever de schade zo spoedig mogelijk na het ontstaan daarvan schriftelijk bij HOBBIT meldt.
- 12.9. Opdrachtgever vrijwaart HOBBIT voor alle aanspraken van derden wegens productaansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een product of sys-

teem dat door Opdrachtgever aan een derde is geleverd en dat mede bestond uit door HOBBIT geleverde Apparatuur, programmatuur of andere materialen, behoudens indien en voor zover Opdrachtgever bewijst dat de schade is veroorzaakt door die Apparatuur, programmatuur of andere materialen.

13. Overmacht

- 13.1. Geen van partijen is gehouden tot het nakomen van enige verplichting indien hij daartoe verhinderd is als gevolg van overmacht. Onder overmacht met betrekking tot de overeenkomst wordt verstaan al hetgeen daaromtrent in wet en jurisprudentie wordt begrepen. Onder overmacht wordt mede verstaan een niet-toerekenbare tekortkoming van toeleveranciers van HOBBIT.
- 13.2. Wanneer de overmachtssituatie langer dan negentig dagen heeft geduurd, hebben partijen het recht om de overeenkomst door schriftelijke ontbinding te beëindigen. Hetgeen reeds ingevolge de overeenkomst gepresteerd is wordt dan naar verhouding afgerekend, zonder dat partijen elkaar overigens iets verschuldigd zullen zijn.

14. Export

- 14.1. Bij export van Apparatuur, onderdelen of programmatuur door Opdrachtgever zijn de relevante exportbepalingen van toepassing. Opdrachtgever zal HOBBIT vrijwaren voor alle aanspraken van derden die verband houden met aan Opdrachtgever toe te rekenen overtredingen van de van toepassing zijnde exportbepalingen.

15. Toepasselijk recht en geschillen

- 15.1. De overeenkomsten tussen HOBBIT en Opdrachtgever worden beheerst door Nederlands recht.
- 15.2. De geschillen welke tussen HOBBIT en Opdrachtgever mochten ontstaan naar aanleiding van een door HOBBIT met Opdrachtgever gesloten overeenkomst dan wel naar aanleiding van nadere overeenkomsten die daarvan het gevolg mochten zijn, zullen worden beslecht door de bevoegde Nederlandse rechter, onverminderd het recht van partijen een voorziening in kort geding te vragen.
- 15.3. Indien bij gerechtelijke uitspraak een of meer artikelen van deze voorwaarden ongeldig worden verklaard, zullen overige bepalingen van deze Algemene Voorwaarden volledig van kracht blijven en zullen HOBBIT en Opdrachtgever in overleg treden teneinde nieuwe bepalingen ter vervanging van de nietige, dan wel vernietigde bepalingen overeen te komen, waarbij zoveel mogelijk het doel en strekking van de nietige, dan wel vernietigde bepalingen in acht worden genomen

16. Overdracht van rechten en verplichtingen

- 16.1. Partijen zijn niet gerechtigd hun rechten of plichten voortvloeiende uit een overeenkomst aan derden over te dragen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de wederpartij.

17. Reclame

- 17.1. Opdrachtgever dient ter zake van waarneembare gebreken uiterlijk 8 dagen na levering schriftelijk te reclameren, bij gebreke waarvan elke aanspraak jegens HOBBIT vervalt.
- 17.2. Reclame ter zake van onzichtbare gebreken dient schriftelijk te geschieden door middel van een aangetekende brief binnen 8 dagen nadat het gebrek is geconstateerd, geconstateerd had kunnen worden of had behoren te worden geconstateerd. Gebeurt dit niet dan vervalt elke aanspraak ten aanzien van HOBBIT.
- 17.3. Indien reclame gegrond is worden de geleverde producten of diensten na overleg aangepast, vervangen of vergoed.
- 17.4. Reclame schort de verplichtingen van Opdrachtgever niet op.

18. Wijziging van de voorwaarden

- 18.1. HOBBIT behoudt zich het recht voor deze voorwaarden te wijzigen of aan te vullen.
- 18.2. Wijzigingen gelden ook ten aanzien van reeds gesloten overeenkomsten met inachtneming van een termijn van 30 dagen na schriftelijke bekendmaking van de wijziging.
- 18.3. Indien Opdrachtgever een wijziging in deze voorwaarden niet wil accepteren, kan hij tot de datum waarop de nieuwe voorwaarden van kracht worden de overeenkomst ontbinden tegen deze datum of op de ontvangstdatum van de opzegging indien deze na de ingangsdatum van de wijziging is.

A. DIENSTVERLENING

De in dit hoofdstuk "Dienstverlening" vermelde bepalingen zijn, naast de Algemene Bepalingen van deze Algemene Voorwaarden, van toepassing indien HOBBIT diensten verleent, zoals organisatie- en automatiseringsadviezen, toepasbaarheidsonderzoek, consultancy, opleidingen, cursussen, trainingen, ondersteuning, detachering, het ontwerpen of ontwikkelen van programmatuur of informatiesystemen of het verlenen van assistentie daarbij en dienstverlening met betrekking tot netwerken. Deze bepalingen laten de in deze Algemene Voorwaarden opgenomen bepalingen omtrent specifieke diensten, zoals computerservice, de ontwikkeling van programmatuur en onderhoud, onverlet.

1. Uitvoering

- 1.1. HOBBIT zal zich naar beste kunnen inspannen de dienstverlening met zorg uit te voeren, in voorkomend geval overeenkomstig de met Opdrachtgever schriftelijk vastgelegde afspraken en procedures.
- 1.2. Indien is overeengekomen dat de dienstverlening in fasen zal plaatsvinden, is HOBBIT gerechtigd de aanvang van de diensten die tot een volgende fase behoren uit te stellen totdat Opdrachtgever de resultaten van de daaraan voorafgaande fase schriftelijk heeft goedgekeurd.
- 1.3. Slechts indien dit schriftelijk uitdrukkelijk is overeengekomen is HOBBIT gehouden bij de uitvoering van de dienstverlening tijdige en verantwoord gegeven aanwijzingen van Opdrachtgever op te volgen. HOBBIT is niet verplicht aanwijzingen op te volgen die de inhoud of omvang van de overeengekomen dienstverlening wijzigen of aanvullen; indien echter dergelijke aanwijzingen worden opgevolgd, zullen de desbetreffende werkzaamheden worden vergoed conform artikel A2.
- 1.4. Indien de overeenkomst tot dienstverlening is aangegaan met het oog op uitvoering door een bepaalde persoon, zal HOBBIT steeds gerechtigd zijn deze persoon te vervangen door een of meer andere personen met dezelfde kwalificaties.

2. Wijziging en meerwerk

- 2.1. Indien HOBBIT op verzoek of met voorafgaande instemming van Opdrachtgever werkzaamheden of andere prestaties heeft verricht die buiten de inhoud of omvang van de overeengekomen dienstverlening vallen, zullen deze werkzaamheden of prestaties door Opdrachtgever aan HOBBIT worden vergoed volgens de gebruikelijke tarieven van HOBBIT. HOBBIT is echter niet verplicht aan een dergelijk verzoek te voldoen en kan verlangen dat daarvoor een afzonderlijke schriftelijke overeenkomst wordt gesloten.
- 2.2. Opdrachtgever aanvaardt dat door werkzaamheden of prestaties als bedoeld in artikel A 1.3 het overeengekomen of verwachte tijdstip van voltooiing van de dienstverlening en de wederzijdse verantwoordelijkheden van Opdrachtgever en HOBBIT kunnen worden beïnvloed.
- 2.3. Voorzover voor de dienstverlening een vaste prijs is afgesproken en partijen voornemens zijn om met betrekking tot extra werkzaamheden of prestaties een afzonderlijke overeenkomst te sluiten, zal

HOBBIT Opdrachtgever tevoren schriftelijk informeren over de financiële consequenties van die extra werkzaamheden of prestaties.

3. Opleidingen, cursussen en trainingen

- 3.1. Voorzover de dienstverlening van HOBBIT bestaat uit het verzorgen van een opleiding, cursus of training, kan HOBBIT steeds vóór de aanvang daarvan de terzake verschuldigde betaling verlangen. De gevolgen van een annulering van deelname aan een opleiding, cursus of training zullen worden beheerst door de bij HOBBIT gebruikelijke regels.
- 3.2. Indien het aantal aanmeldingen daartoe naar het oordeel van HOBBIT aanleiding geeft, is HOBBIT gerechtigd de opleiding, cursus of training te combineren met één of meer andere opleidingen, cursussen of trainingen, of deze op een latere datum of een later tijdstip te laten plaatsvinden.

B. ONTWIKKELING VAN PROGRAMMATUUR

De in dit hoofdstuk "Ontwikkeling van programmatuur" vermelde bepalingen zijn, naast de Algemene Bepalingen van deze Algemene Voorwaarden en de bijzondere bepalingen uit het hoofdstuk "Dienstverlening", van toepassing indien HOBBIT in opdracht van Opdrachtgever programmatuur ontwikkelt. Op deze programmatuur is ook het hoofdstuk "Gebruik en onderhoud van programmatuur" van toepassing, behalve voor zover daarvan in dit hoofdstuk wordt afgeweken. De in dit hoofdstuk bedoelde rechten en verplichtingen hebben uitsluitend betrekking op computerprogrammatuur in een voor een gegevensverwerkende machine leesbare vorm en vastgelegd op voor een zodanige machine leesbaar materiaal, alsmede op de daarbij behorende Documentatie.

1. Ontwikkeling van programmatuur

- 1.1. Partijen zullen schriftelijk specificeren welke programmatuur ontwikkeld zal worden en op welke manier dit zal geschieden. HOBBIT zal de programmatuurontwikkeling met zorg uitvoeren op basis van de door Opdrachtgever te verstrekken gegevens, waarbij Opdrachtgever in staat voor de juistheid, volledigheid en consistentie daarvan.
- 1.2. HOBBIT is gerechtigd, doch niet verplicht, de juistheid, volledigheid of consistentie van de aan hem ter beschikking gestelde gegevens of specificaties te onderzoeken en bij constatering van eventuele onvolkomenheden de overeengekomen werkzaamheden op te schorten totdat Opdrachtgever de betreffende onvolkomenheden heeft weggenomen.
- 1.3. Onverminderd het bepaalde in artikel 9 verkrijgt Opdrachtgever het recht tot gebruik van de programmatuur in zijn bedrijf of organisatie. Indien en voor zover dit uitdrukkelijk schriftelijk is overeengekomen, kan de broncode van de programmatuur en de bij de ontwikkeling van de programmatuur voortgebrachte technische Documentatie aan Opdrachtgever ter beschikking worden gesteld en is Opdrachtgever gerechtigd in deze programmatuur wijzigingen aan te brengen.
- 1.4. Tenzij in de opdrachtbevestiging of licentie-overeenkomst anders is aangegeven geschiedt de vervaardiging van Maatwerk of Toepassingen in ver-

schillende fasen te weten:

- a) schriftelijke inventarisatie door partijen van de te realiseren functionaliteiten en eigenschappen van het Maatwerk c.q. de Toepassingen en - indien noodzakelijk - de vervaardiging door HOBBIT van het functioneel ontwerp c.q. uitwerking van de te realiseren functionaliteiten van het Maatwerk;
 - b) vervaardiging door of namens HOBBIT van het Maatwerk c.q. de Toepassingen conform de schriftelijk vastgelegde specificaties c.q. functioneel ontwerp;
 - c) indien en voor zover dit is overeengekomen, de installatie en implementatie van het Maatwerk of de Toepassingen door HOBBIT.
- 1.5. Iedere fase wordt afgesloten met een accordering door Opdrachtgever van de tot dan toe verrichtte diensten of het vervaardigde Maatwerk of de Toepassingen. HOBBIT is gerechtigd de uitvoering van de volgende fase(n) op te schorten zolang Opdrachtgever de daaraan voorafgaande fase(n) niet heeft geaccordeerd.
- 1.6. De in lid 1.4 sub a bedoelde inventarisatie en het functioneel ontwerp c.q. uitwerking van de te realiseren functionaliteiten van het Maatwerk zullen na accordering door Opdrachtgever deel uitmaken van de Overeenkomst. Indien Opdrachtgever een wijziging c.q. uitbreiding van de hierin beschreven functionaliteiten of anderszins een wijziging van de specificaties wenst, wordt dit beschouwd als meerwerk en zullen partijen deze wijziging c.q. uitbreiding vastleggen in een nieuwe inventarisatie of functioneel ontwerp, dat alsdan deel uit zal maken van de Overeenkomst, terwijl het oorspronkelijke functioneel ontwerp voor zover gewijzigd, wordt geacht te zijn vervallen.
- 1.7. Terzake van Maatwerk is het gestelde in artikel 9 gelijkelijk van toepassing. Tenzij uitdrukkelijk schriftelijk anders is overeengekomen, verkrijgt Opdrachtgever niet de beschikking over de broncodes en/of ontwikkeldocumentatie.
- 2. Aflevering, installatie en acceptatie**
- 2.1. HOBBIT zal de te ontwikkelen programmatuur aan Opdrachtgever conform de schriftelijk vastgelegde specificaties afleveren en installeren. Dit laatste slechts indien een door HOBBIT uit te voeren installatie schriftelijk is overeengekomen.
- 2.2. Indien een acceptatietest schriftelijk is overeengekomen, bedraagt de testperiode veertien dagen na aflevering of, indien een door HOBBIT uit te voeren installatie schriftelijk is overeengekomen, na voltooiing van de installatie. Gedurende de testperiode is het Opdrachtgever niet toegestaan de programmatuur voor productieve of operationele doeleinden te gebruiken.
- 2.3. De programmatuur zal tussen partijen gelden als geaccepteerd:
- a. indien tussen partijen geen acceptatietest is overeengekomen: bij de aflevering of, indien een door HOBBIT uit te voeren installatie schriftelijk is overeengekomen, bij de voltooiing van de installatie, dan wel
 - b. indien tussen partijen schriftelijk een acceptatietest is overeengekomen: op de eerste dag na de testperiode, dan wel
 - c. indien HOBBIT vóór het einde van de testperiode een testrapport als bedoeld in artikel B 2..5 ontvangt: op het moment dat de in dat testrapport genoemde fouten zijn hersteld, onverminderd de aanwezigheid van onvolkomenheden die volgens artikel B 2.6 de acceptatie niet in de weg staan.
- 2.4. In afwijking van het voorgaande zal de programmatuur, indien Opdrachtgever daarvan vóór het moment van acceptatie enig gebruik voor productieve of operationele doeleinden maakt, reeds gelden als volledig geaccepteerd vanaf de aanvang van dat gebruik.
- 2.5. Indien bij het uitvoeren van de overeengekomen acceptatietest blijkt dat de programmatuur fouten bevat die de voortgang van de acceptatietest belemmeren, zal Opdrachtgever HOBBIT hierover schriftelijk gedetailleerd informeren, in welk geval de testperiode onderbroken wordt totdat de programmatuur zodanig is aangepast dat die belemmering is opgeheven.
- 2.6. Indien bij het uitvoeren van de overeengekomen acceptatietest blijkt dat de programmatuur fouten in de zin van artikel 7.7 bevat, zal Opdrachtgever HOBBIT uiterlijk op de laatste dag van de testperiode door middel van een schriftelijk en gedetailleerd testrapport over de fouten informeren. HOBBIT zal zich naar beste vermogen inspannen de gemelde fouten binnen een redelijke termijn te herstellen, waarbij HOBBIT gerechtigd is tijdelijke oplossingen dan wel programma-omwegen of probleemvermijdende restricties in de programmatuur aan te brengen.
- 2.7. Acceptatie van de programmatuur mag niet worden onthouden op andere gronden dan die welke verband houden met de tussen partijen uitdrukkelijk overeengekomen specificaties en voorts niet wegens het bestaan van kleine fouten, zijnde fouten die operationele of productieve ingebruikname van de programmatuur redelijkerwijs niet in de weg staan, onverminderd de verplichting van HOBBIT om deze kleine fouten in het kader van de garantieregeling van artikel 25, indien toepasselijk, te herstellen.
- 2.8. Indien de programmatuur in fasen en/of onderdelen wordt afgeleverd en getest, laat de niet-acceptatie van een bepaalde fase en/of onderdeel een eventuele acceptatie van een eerdere fase en/of een ander onderdeel onverlet.
- C. GEBRUIK EN ONDERHOUD VAN PROGRAMMATUUR**
- De in dit hoofdstuk "Gebruik en onderhoud van programmatuur" vermelde bepalingen zijn, naast de Algemene Bepalingen van deze Algemene Voorwaarden, van toepassing op alle door HOBBIT ter beschikking gestelde programmatuur. De in dit hoofdstuk bedoelde rechten en

verplichtingen hebben uitsluitend betrekking op computer-programmatuur in een voor een gegevensverwerkende machine leesbare vorm en vastgelegd op voor een zodanige machine leesbaar materiaal, alsmede op de daarbij behorende Documentatie, alles met inbegrip van eventueel door HOBBIT te verstrekken nieuwe Versies.

1. Gebruiksrecht

- 1.1. Onverminderd het bepaalde in artikel 9.8 verleent HOBBIT Opdrachtgever het niet-exclusieve recht tot het gebruik van de programmatuur. Opdrachtgever zal de tussen partijen overeengekomen gebruiksbeperkingen steeds stipt naleven. Onverminderd het overige in deze Algemene Voorwaarden bepaalde, omvat het gebruiksrecht van Opdrachtgever uitsluitend het recht de programmatuur te laden en uit te voeren.
- 1.2. De programmatuur mag door Opdrachtgever uitsluitend in zijn eigen bedrijf of organisatie worden gebruikt op de ene verwerkingseenheid en voor een bepaald aantal of soort gebruikers of aansluitingen waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Voor zover daaromtrent niets is overeengekomen gelden de verwerkingseenheid van Opdrachtgever waarop de programmatuur voor het eerst is gebruikt en het aantal aansluitingen dat op het moment van eerste gebruik op die verwerkingseenheid is aangesloten, als verwerkingseenheid en aantal aansluitingen waarvoor het gebruiksrecht is verstrekt. Bij eventuele storing van de bedoelde verwerkingseenheid kan de programmatuur voor de duur van de storing op een andere verwerkingseenheid worden gebruikt. Het gebruiksrecht kan betrekking hebben op meerdere verwerkingseenheden voor zover dat uit de overeenkomst uitdrukkelijk blijkt.
- 1.3. Het gebruiksrecht is niet overdraagbaar. Het is Opdrachtgever niet toegestaan de programmatuur en dragers waarop deze is vastgelegd te verkopen, te verhuren, te sub-licentiëren, te vervreemden of daarop beperkte rechten te verlenen of op welke wijze of voor welk doel dan ook ter beschikking van een derde te stellen, ook niet indien de betreffende derde de programmatuur uitsluitend ten behoeve van Opdrachtgever gebruikt. Opdrachtgever zal de programmatuur niet wijzigen en niet gebruiken in het kader van de verwerking van gegevens ten behoeve van derden ('time-sharing'). De broncode van de programmatuur en de bij de ontwikkeling van de programmatuur voortgebrachte technische Documentatie worden niet aan Opdrachtgever ter beschikking gesteld.
- 1.4. Onverwijld na het eventueel eindigen van het gebruiksrecht van de programmatuur zal Opdrachtgever alle in zijn bezit zijnde exemplaren van de programmatuur aan HOBBIT retourneren. Indien partijen zijn overeengekomen dat Opdrachtgever bij het einde van het gebruiksrecht de betreffende exemplaren zal vernietigen, zal Opdrachtgever van zodanige vernietiging HOBBIT onverwijld schriftelijk melding maken.

2. Aflevering, installatie en acceptatie

- 2.1. HOBBIT zal de programmatuur op de overeengekomen soort en formaat informatiedragers aan Opdrachtgever afleveren en, indien een door HOBBIT uit te voeren installatie schriftelijk is overeengekomen, de program-

matuur bij Opdrachtgever installeren.

- 2.2. Indien tussen partijen schriftelijk een acceptatietest is overeengekomen is het bepaalde in de artikelen B 2.3 tot en met B 2.7 van overeenkomstige toepassing.
- 2.3. Indien tussen partijen geen acceptatietest is overeengekomen, aanvaardt Opdrachtgever de programmatuur in de staat waarin deze zich op het moment van aflevering bevindt, onverminderd de verplichtingen van HOBBIT ingevolge de garantie van artikel C 3.

3. Garantie

- 3.1. Gedurende een periode van drie maanden na aflevering, of, indien tussen partijen een acceptatietest is overeengekomen, drie maanden na acceptatie, zal HOBBIT naar beste vermogen eventuele fouten in de programmatuur in de zin van artikel 9.8 herstellen indien deze binnen die periode gedetailleerd omschreven schriftelijk bij HOBBIT zijn gemeld. HOBBIT garandeert niet dat de programmatuur zonder onderbreking of fouten zal werken of dat alle fouten zullen worden verbeterd. Het herstel zal gratis worden uitgevoerd, tenzij de programmatuur in opdracht van Opdrachtgever is ontwikkeld anders dan voor een vaste prijs, in welk geval HOBBIT zijn gebruikelijke tarieven en kosten van herstel in rekening zal brengen. HOBBIT kan zijn gebruikelijke tarieven en de kosten van herstel in rekening brengen indien sprake is van gebruiksfouten of onoordeelkundig gebruik van Opdrachtgever of van andere niet aan HOBBIT toe te rekenen oorzaken of indien de fouten bij het uitvoeren van de overeengekomen acceptatietest hadden kunnen worden vastgesteld. Herstel van verminkte of verloren gegane gegevens valt niet onder de garantie. De garantieverplichting vervalt indien Opdrachtgever zonder schriftelijke toestemming van HOBBIT wijzigingen in de programmatuur aanbrengt of doet aanbrengen.
- 3.2. Herstel van fouten zal geschieden op een door HOBBIT te bepalen locatie. HOBBIT is gerechtigd tijdelijke oplossingen dan wel programma-omwegen of probleemvermijdende restricties in de programmatuur aan te brengen.
- 3.3. Na afloop van de in artikel lid 1 bedoelde garantieperiode is HOBBIT niet gehouden eventuele fouten te herstellen, tenzij er tussen partijen een onderhoudsovereenkomst is afgesloten dat zodanig herstel omvat.

4. Onderhoud

- 4.1. Indien voor de programmatuur een onderhoudsovereenkomst is gesloten of indien in de gebruiksvergoeding van de programmatuur onderhoud is inbegrepen, zal Opdrachtgever overeenkomstig de gebruikelijke procedures van HOBBIT geconstateerde fouten in de programmatuur gedetailleerd aan HOBBIT melden. Na ontvangst van de melding zal HOBBIT naar beste vermogen fouten in de zin van artikel 9.8 trachten te herstellen en/of verbeteringen aanbrengen in latere nieuwe Versies van de programmatuur. De resultaten zullen afhankelijk van de urgentie op de door HOBBIT te bepalen wijze en termijn aan Opdrachtgever ter beschikking worden gesteld. HOBBIT is gerechtigd tijdelijke oplossingen dan wel programma-omwegen of probleemvermijdende restricties in de programmatuur aan te brengen.
- 4.2. HOBBIT garandeert niet dat de programmatuur zonder

onderbreking of fouten zal werken of dat alle fouten zullen worden verbeterd.

- 4.3. HOBBIT kan zijn gebruikelijke tarieven en zijn kosten van herstel in rekening brengen indien sprake is van gebruiksfouten of onoordeelkundig gebruik of van andere niet aan HOBBIT toe te rekenen oorzaken of indien de programmatuur door anderen dan HOBBIT is gewijzigd. Herstel van verminkte of verloren gegane gegevens valt niet onder onderhoud.
- 4.4. Indien een onderhoudsovereenkomst is gesloten, zal HOBBIT bij het beschikbaar komen van verbeterde Versies van de programmatuur deze aan Opdrachtgever ter beschikking stellen. Drie maanden na het beschikbaar stellen van een verbeterde Versie is HOBBIT niet meer verplicht tot het herstellen van eventuele fouten in de oude Versie en tot het verlenen van ondersteuning met betrekking tot de betreffende oude Versie. Voor het ter beschikking stellen van een Versie met nieuwe mogelijkheden en functies kan HOBBIT van Opdrachtgever verlangen dat deze een nieuwe overeenkomst met HOBBIT aangaat en dat voor de terbeschikkingstelling een nieuwe vergoeding wordt betaald.
- 4.5. Indien Opdrachtgever niet gelijktijdig met het aangaan van de overeenkomst tot terbeschikkingstelling van de programmatuur een onderhoudsovereenkomst met HOBBIT is aangegaan, kan HOBBIT door Opdrachtgever niet gehouden worden op een later moment wel een onderhoudsovereenkomst aan te gaan.
- 4.6. De onderhoudsovereenkomst voorziet in:
 - a. telefonische ondersteuning tijdens werkdagen, van 9.00 uur tot 17.30 uur;
 - b. toezending van nieuwe Versies van de programmatuur zonder dat er doorbelasting plaatsvindt van kosten voor verzending en gebruikte media;
 - c. het recht op uitbreiding van de programmatuur tegen bijbetaling van het dan geldende prijsverschil;
 - d. het beschikbaar houden van getrainde medewerkers voor het verlenen van assistentie tegen een vast uurtarief, bijvoorbeeld voor het repareren van beschadigde bestanden of het installeren van andere programmatuur. Indien deze assistentie ten kantore van de Opdrachtgever dient plaats te vinden dan worden tevens reizen en -kosten doorbelast.De kosten van de onderhoudsovereenkomst zijn vermeld op de betreffende prijslijsten. De kosten worden per kalenderjaar vooruit gefactureerd. De onderhoudsovereenkomst wordt tenminste afgesloten tot het einde van het kalenderjaar volgend op het jaar waarin de overeenkomst tot terbeschikkingstelling van de programmatuur tot stand komt. Verlenging van de onderhoudsovereenkomst vindt automatisch plaats voor de periode van een kalenderjaar, tenzij schriftelijk opzegging voor 15 november van enig jaar heeft plaatsgevonden.

5. Programmatuur van toeleverancier

- 5.1. Indien en voor zover HOBBIT programmatuur van derden aan Opdrachtgever ter beschikking stelt, zullen, mits zulks door HOBBIT schriftelijk aan Opdrachtgever is meegedeeld, voor wat betreft die programma-

tuur de voorwaarden van die derden van toepassing zijn met terzijdestelling van het bepaalde in deze voorwaarden. Opdrachtgever aanvaardt de bedoelde voorwaarden van derden. Deze voorwaarden liggen voor Opdrachtgever ter inzage bij HOBBIT en HOBBIT zal deze aan Opdrachtgever op zijn verzoek toezenden. Indien en voor zover de bedoelde voorwaarden van derden in de verhouding tussen Opdrachtgever en HOBBIT om welke reden dan ook geacht worden niet van toepassing te zijn of buiten toepassing worden verklaard, geldt het bepaalde in deze voorwaarden.

D. INTERNETDIENSTEN

De in dit hoofdstuk "Internetdiensten" vermelde bepalingen zijn, naast de Algemene Bepalingen van deze Algemene Voorwaarden, van toepassing op alle door HOBBIT verrichte Internetdiensten.

- 1.1. HOBBIT is niet verantwoordelijk voor het tot stand brengen, in stand houden en functioneren van de telecommunicatiestructuur en de bijbehorende randapparatuur van anderen dan zichzelf.
- 1.2. Ingeval Toepassingen worden geïnstalleerd op hardware c.q. een server in eigendom van HOBBIT zal HOBBIT naar beste vermogen zorgdragen voor een ongestoorde elektronische bereikbaarheid van de geïnstalleerde Toepassingen en het handhaven van een ongestoorde verbinding naar het Internet.
- 1.3. HOBBIT is niet verantwoordelijk en kan niet aansprakelijk worden gesteld voor de, aan een breder publiek, gepresenteerde inhoud van de Toepassingen. In het geval van een installatie van een Toepassing op hardware c.q. een server in eigendom van HOBBIT behoudt zij zich echter het recht voor om de toegang tot de Toepassing van de Opdrachtgever te blokkeren indien:
 - a) de Toepassing een storing c.q. een vertraging in het systeem veroorzaakt;
 - b) Informatie die met behulp van de Toepassing wordt verspreid in strijd is met richtlijnen van de Reklame Code Commissie;
 - c) Opdrachtgever oneigenlijk gebruik maakt van de Internetdienst;
 - d) Opdrachtgever informatie verspreidt die in strijd is of zou kunnen zijn met internationale of nationale wet- en regelgeving;
 - e) Opdrachtgever informatie verspreidt die in strijd is met de algemeen aanvaarde normen en waarden, met de goede zeden of de zgn. Netiquette, danwel zich schuldig maakt aan het verspreiden van informatie die discriminerend is ten aanzien van uiterlijk, ras, religie, geslacht, cultuur, afkomst of anderszins kwetsend genoemd kan worden;
 - f) de continuïteit of de beschikbaarheid van de hardware c.q. de server in eigendom van HOBBIT of HOBBIT direct of indirect in gevaar komt door de aansluiting van de Opdrachtgever;
 - g) de Opdrachtgever oneigenlijk gebruik maakt van de Programmatuur op de hardware c.q. de server in eigendom van HOBBIT dan wel de

Programmatuur die beschikbaar is op Internet waarop intellectuele eigendomsrechten rusten.

- 1.4. Onverminderd het bepaalde in artikel 11 heeft HOBBIT het recht de overeenkomst met onmiddellijke ingang en zonder rechterlijke tussenkomst te beëindigen indien:
 - a. Opdrachtgever oneigenlijk gebruik maakt van Internet;
 - b. Opdrachtgever informatie verspreidt die in strijd is met (inter-)nationale wet- en regelgeving;
 - c. Opdrachtgever informatie verspreidt die in strijd is met de algemeen aanvaarde normen en waarden, waaronder de zgn. Netiquette;
 - d. Opdrachtgever informatie verspreidt die discriminerend is ten aanzien van uiterlijk, ras, religie, geslacht, cultuur, afkomst of anderszins kwetsend genoemd kan worden.
- 1.5. Indien HOBBIT Internetdiensten op afstand verricht met behulp van elektronische verbindingen is zij niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor het ongestoorde gebruik en de continue beschikbaarheid van een dergelijke verbinding. Voor de dienstverlening op afstand zal HOBBIT steeds gebruik pogen te maken van de modernste data-, spraak- en beeld-communicatiemogelijkheden.
- 1.6. HOBBIT kan geen garanties afgeven met betrekking tot aanvragen voor domeinnamen op Internet. Opdrachtgever is verantwoordelijk voor het gebruik (ook door eventuele derden) van de toegekende domeinnaam, gebruikersnaam en wachtwoorden.
- 1.7. Internetdiensten in de vorm van opleidingen, cursussen, seminars, workshops worden door HOBBIT naar beste weten opgezet en zoveel mogelijk naar de laatste stand der techniek verzorgd. HOBBIT kan echter niet aansprakelijk worden gesteld voor opleidingen, cursussen, seminars en workshops die niet continue de meest recente technische en inhoudelijke inzichten bevatten.
- 1.8. In aanvulling op artikel 2.1. dienen bij de huur van een internetdomein tevens de entreebijdrage, de eerste maandvergoeding en de overige overeengekomen vergoedingen te zijn bijgeschreven op de bankrekening van HOBBIT.
- 1.9. In afwijking van artikel 9 is het Opdrachtgever toegestaan de op de site van HOBBIT aanwezige Programmatuur waarop geen (intellectuele) eigendomsrechten rusten of die uitdrukkelijk niet worden uitgeoefend (zgn. freeware), te downloaden en te gebruiken.
- 1.10. In aanvulling op artikel 9 dient Opdrachtgever de rechten van intellectuele eigendom ter zake van beschermde Programmatuur en/of andere werken (o.a. zgn. "shareware") te respecteren en vrijwaart HOBBIT terzake van enige aansprakelijkheid.